

Politikai próbaidő

Babarczy László távozása után Kaposvár önkormányzata tavaly Znamenák Istvánt nevezte ki a Csiky Gergely Színház igazgatójának, aki Mohácsi Jánost vezető rendezőnek kérte fel. Mindketten évek óta tagjai a színháznak, a társulat támogatásával kerültek pozícióba. Ám már megbízatásukkor közbeszéd tárgya volt: nem elég Fidesz-közeliek, márpedig a fideszes többségű városban ez komoly hendikep. Egy év „próbaidőt” kaptak, mialatt a város önkormányzata Schwajda György személyében megtalálta az új igazgatót. A vezető rendezőt a játszma pillanatnyi állásáról kérdeztük. SZTANKAY ÁDÁM interjúja.

➤ Már Babarczy László igazgatásának utolsó éve előtt érezhető volt a feszültség az „utódlás” körül. Azóta – mondhatni – csak durvult a helyzet. A minőséget jelző „Kaposvár-jelenség” kifejezés persze az előadások kapcsán ala-

kult ki. Jogos még a használata?

– Persze. Az előadásokon nem látszik változás. A társulatra azonban rányomta bélyegét az elmúlt két év. Kevesebb a nevetés a büfé nevű kocsmában.

➤ Znamenák István ki-nevezésekor mennyire

látták nyilvánvalónak: egyéves megbízatása csak porhintés, úgymint az történik majd, amit a fideszes többségű önkormányzat akar? Akkori pályázatuk tömörsége – állítólag nem volt több egy oldalnál – azt jelzi: sejtettek valamit.

– Jóval hosszabb pályázatot adtunk be, mint idén. De azt már akkor érezni lehetett, merre indul ez a hajó, amikor csupán egyéves megbízatásra írták ki a pályázatot. A városházán alighanem úgy gondolták, egy esztendő alatt csak leivadásznak maguknak valakit. Más kérdés: én most azt javasoltam Znamenák Istvánnak, hogy ne adjon be pályázatot. Ő mégis azt mondta: ne könnyítsük meg a dolgukat.

➤ Schwajda Györgyöt vadászták le. Pályázatának egyik elhíresült mondata: „Rombolni nem színházat építeni szívesen jönnek Kapos-

**MOHÁCSI JÁNOS
AZ UDVARI
BOLONDOKRÓL**

várta.” Így, központozás nélkül. Ön ezt hogy értelmezné?

– Sátáni mondatnak tűnik, mégsem hiszem, hogy több lenne helyesírási hibánál. Annyi van belőlük az egész tervezetében, juthatott ebbe a mondatba is. Ha rontó szándékkal érkezik valaki, akkor sem valószínű, hogy azt ilyen nyíltan kimondja.

➤ **Mit gondol, önnel mi lesz?**

– Ehhez a társulathoz kötődöm huszonöt éve. Vele tudok legjobban dolgozni. Amíg ez így működhet, maradok. Ha nem, akkor elmegyek. A konkrétumokról még semmit nem tudunk. A pályázatok beadása előtt két találkozó volt Schwajda Györggyel. Az egyikén csak Znamenák volt ott, a másikon Rusznyák Gábor vezető rendező és én is részt vettünk. A beszélgetés tartalma nem igazán hozható párhuzamba azzal, ami aztán Schwajda György pályázatában megjelent. Ezért a jövőt illetően szkeptikus vagyok. Ám tények ismerete nélkül nem dönthetek. Az biztos, negyvenkilenc évesen már nem fogom lecsapni a sisakrostélyt, nem fogok nekivágatni a városháziaknak.

➤ **A polgármesterrel milyen a nexusa?**

– Szoktunk találkozni. Mindig mosolygós: „Szia, Moha.” Színházról nem beszélgettünk, két-három esetet kivéve.

➤ **A kaposvári igazgatóváltás kapcsán különböző cselszövegekről, árulásokról is keringenek a hírek. Hallottunk arról is, hogy Schwajda György alkut kötött Znamenák Istvánval: utóbbi pozíciót kap, ha nem akadályozza az ön menesztését.**

– Nem feltételezek ilyet Znamenák Istvánról. Amúgy is fantazmagóriának tűnik, hogy két ember az én sorsom felett alkudozik.

➤ **Egy korábbi beszélgetésünkön ön azt mondta: a színház egyik fő feladata, hogy rákérdezzen a társadalom problémáira. Schwajda**

Michael Frayn: Veszett fejsze

György pályázatából az is kiderül, hogy miután megnézte a kaposvári előadások DVD-változatát, úgy látta: itt még a tapsrendek is úgy voltak beállítva, hogy azzal sértsék, alázzák a nézőt. Jelezve: „vidéki bunkónak” tartják a közönséget.

– DVD-ről eleve nem lehet megítélni semmit. Amúgy pedig egyszerűen ostobaság ilyen szándékokat feltételezni az ország egyik élvonalbe-

li társulatáról. Koltai Tamás azt írta erről: pontosan olyan vádak ezek, amelyeket a nyolcvanas évek elején fogalmaztak meg a kaposvári színházzal szemben. Egyet-értek.

➤ **Schwajda oldaláról hangzott el az is: a Kaposvár-jelenséget valójában az MSZMP agitációs-propaganda osztályán „találták ki”.**

– Akkoriban folyamatosan hívták raportra a színház igazgatóit, betöltötték Eörsi

István darabját, évtizedekig folyt a vegzálás. Ennyit a konspirációról.

➤ **Balliberális önkormányzat is segített már direktori pozícióba kelbelit. Am ami most folyik a fideszes többségű városokban, az mennyiségi rekord. Ami persze kihat a minőség-re is.**

– Nem tudom, létezik-e Fidesz-doktrína, amely szerint meg kell szerezni minden közművelődési és egyéb in-

Rettenetesen egészségtelen, ha a politika akarja meghatározni a színház ízlésvilágát.

➤ **Egy vidéki színház ráadásul a helyi társadalmi élet központja. Sok mindenre kihathat, ami ott történik.**

– Társadalmi központnak kellene lennie. De a miénk sem volt igazán az. A Babarczy-korszakban a színház totálisan el volt zárva a várostól.

például a gyerekszínházi fesztiválon láthattuk, amikor a produkciók „elmentek” az iskolák osztálytermeibe. Vagy említhetem a beavató színházat. Mindenesetre az elmúlt év során megpróbáltunk nyitni. Elsősorban előadásokkal, hiszen építészeti átalakításra nem volt lehetőség. Arra csak a rekonstrukció során lesz mód. Kérdés, itt leszünk-e még akkor.

Az biztos, már nem fogom lecsapni a sisakrostélyt, nem fogok nekivágtatni a városháziaknak.

mákon, annak ezek a darabok valóban nem tesznek jót. Azok számára viszont vannak más előadásaink.

➤ **Schwajda György jövő januárban vezeti át ténylegesen a vezetést, hiszen addig „bebetonozott” szerződések is biztosítják a korábbi – még önök által kigondolt – tervek megvalósulását. Más kérdés, hogyan hat az alkotó emberre egy ilyen helyzet.**

– Erőszakosan, durván kizártam ezt a dolgot a fejemből.

➤ **Olyan is van, aki beleszerel.**

– Meg aki leugrik a tizedikről, vagy azonnal odébbáll. Én inkább dolgozom.

➤ **Munka közben jelent pluszfeladatot a társulat egyes tagjaink pátyolgatása?**

– Ez a csapat ott van az ország három legjobb társulata között. Munka közben azonnal leveszik magukról azt a terhet, amit a külvilági történések jelentenek. Más kérdés: amikor lejönnek a színpadról, már nem gyűlnek úgy össze a büfében, mint korábban. Érzékelhető a bizalmatlanság.

➤ **Schwajda azt is írta pályázatában: nem kívánja kinevezésével egy időben szétdőlni a társulatot. Az idő persze bonyolult fogalom.**

– Az egyik Boccaccio-novellában az udvari bolond azt mondja a hercegnek, hogy ura felesége süket. Az asszonyának pedig azt, hogy a herceg süket. A hercegi pár addig ordítózik egymással, míg ki nem derül a turpisság. A herceg akkor megdühödik, s halálra ítéli a bolondot. Mielőtt a vesztőhelyre vinnék, a bolond azt mondja: hibát követnek el, hiszen egy év alatt megtaníthatná beszélni a herceg szamarát. Engedélyt kap rá. Mire barátai faggatni kezdik a bolondot: miért vállalt lehetetlen feladatot? A bolond azt feleli: ó, egy év az nagyon hosszú idő. Meghalhat a herceg, meghalhatok én, megtanulhat beszélni a szamar. Kaposvárott most körülbelül ez a helyzet. ■

MTI-FOTÓK

tézmény vezetői pozícióját. De Kaposvárott egyetlen közintézmény élén sem látni olyan embert, aki ne lenne valamiképpen Fidesz-közeli. Nem tudom, milyen ideológia van a dolog mögött, de önmagában is komoly probléma lehet. A színház vezetése ugyanis éppolyan szakma, mint egy kórházé. Nem helyénvaló, ha a szívűtétek ütemezését a megyei közgyűlés határozza meg. Az sem jó, ha a város képviselő-testülete dönt egy színházi évadról.

Ugyanakkor Znamenák Istvánnal mi már régóta szorgalmaztuk: több átjárás kellene a színház és a város között. Azt szerettük volna, ha nem csupán színházat nézni jönnének ide az emberek. A rekonstrukciós tervekben is látható egy színház körüli, agoraszerű tér. Hajnalig nyitva tartó kocsmákkal, internetes kávézóval, egyebekkel. Amelyek önmagukban vonzzák az embereket. És a színházi programokban is nyitni kellene. Olyan módon, ahogy

➤ **Az országos balhét hozó 56 06 vagy a Csak egy szög című előadások nyitásnak számítanak? Nem inkább falat emeltek a színház és a közönség bizonyos része közé?**

– Vannak dolgok, amelyeket – tetszik, nem tetszik – a színháznak meg kell tennie. A két előadás abba mart bele, amit klasszikus politikumnak nevezhetünk. Abba, amiben az állampolgár mélységesen érdekelt, érintett. Aki szereti kívül tudni magát a problé-